

Research Article

Examining the solutions to improve the level of ability of primary teachers to use new methods of education in virtual space

Oveis. K¹, Mosavi. F²

1. Associate Professor, Department of Educational Management, Faculty of Literature and Humanities.

2*. Islamic Azad University, Kermanshah Branch, Kermanshah, Iran. Corresponding Author: frnkmosavi@yahoo.com

Abstract

This study was conducted with the aim of investigating ways to improve the ability level of primary teachers to use new teaching methods in the virtual space of education in the three districts of Kermanshah. This research was done using qualitative research method. In this research, 12 professors and experts and teachers who are proficient in modern teaching methods of the third education district of Kermanshah city have been used. In order to identify effective strategies for improving the level of teachers' ability, thematic analysis method was used. Using purposeful and snowball sampling and theoretical saturation index, sampling was done from the research community. For this purpose, several experts and professors and teachers in the field of educational management were identified and interviewed using the purposeful sampling method. In order to ensure the validity of the tool in the research, the valuable opinions of professors familiar with this field and academic experts who were experts and informed in this field were used. Also, the method proposed by Lincoln and Cuba was used to evaluate the reliability, and the method of permanent and continuous engagement was used to ensure the validity and acceptability of the data. 5 components (information literacy competence, communication and collaboration competence, electronic content production competence, security and health competence and problem solving competence) were effective in improving teachers' competence, so it can be concluded that competence in educational organizations is more important than other organizations.

Keywords: empowerment, new methods of education, virtual space

Citation: Citation: Oveis, K., Mosavi, F. (2022). Examining the solutions to improve the level of ability of primary teachers to use new methods of education in virtual space. *Journal of Social Psychology*, 10(64), 31-40.

بررسی راهکارهای ارتقای سطح توانمندی معلمان ابتدایی جهت استفاده از شیوه‌های نوین آموزش در فضای مجازی

کبری اویس^۱، فرانک موسوی^۲

۱. کارشناس ارشد، گروه مدیریت آموزشی، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران

۲. دانشیار، گروه مدیریت آموزشی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد کرمانشاه، کرمانشاه، ایران. نویسنده مسئول: frnkmosavi@yahoo.com

چکیده

این مطالعه با هدف بررسی راهکارهای ارتقای سطح توانمندی معلمان ابتدایی جهت استفاده از شیوه‌های نوین آموزش در فضای مجازی آموزش و پرورش ناحیه سه شهرستان کرمانشاه انجام شده است. این پژوهش با استفاده از روش تحقیق کیفی انجام گرفت. در این تحقیق از ۱۲ نفر از اساتید و خبرگان و معلمان مسلط به شیوه‌های نوین تدریس ناحیه سه آموزش و پرورش شهرستان کرمانشاه استفاده شده است. به منظور شناسایی راهکارهای موثر بر ارتقای سطح توانمندی معلمان روش تحلیل مضمون به کارگرفته شد. با استفاده از روش نمونه گیری هدفمند و گلوله برفی و شاخص اشباع نظری نسبت به نمونه گیری از جامعه پژوهش اقدام شد. به این منظور، با استفاده از روش نمونه گیری هدفمند، چند نفر از خبرگان و اساتید و معلمان حوزه ی مدیریت آموزشی شناسایی و مورد مصاحبه قرار گرفتند. برای حصول اطمینان از روایی ابزار در پژوهش، از نظرات ارزشمند اساتید آشنا با این حوزه و متخصصان دانشگاهی که در این حوزه خبره و مطلع بودند استفاده شد. همچنین برای ارزیابی پایایی به روش پیشنهادی لینکن و کوبا استناد شد و برای تأمین اعتبار و مقبولیت داده‌ها از روش درگیری دائمی و مستمر استفاده شد. در ارتقای توانمندی معلمان ۵ مؤلفه (شایستگی سواد اطلاعاتی، شایستگی برقرار ارتباط و همکاری، شایستگی تولید محتوای الکترونیکی، شایستگی‌های امنیتی و بهداشتی و شایستگی حل مسئله) تأثیرگذار بودند، بنابراین می توان نتیجه گرفت توانمندی در سازمان‌های آموزشی از اهمیت بیشتری نسبت به سایر سازمان‌ها برخوردار است.

کلمات کلیدی: توانمندسازی، شیوه‌های نوین آموزش، فضای مجازی

مقدمه

برای تعریف مفهوم توانمندسازی می‌توان واژه‌های بسیاری را به کار برد از آن جمله تعاریف زیر: توانمندسازی به فرایندی اطلاق می‌شود که طی آن مدیر به کارکنان کمک می‌کند تا توانایی لازم برای تصمیم‌گیری مستقل را به دست آورند. این فرایند نه تنها در عملکرد افراد، بلکه در شخصیت آنان نیز مؤثر است، مهم‌ترین مفهوم توانمندسازی، تفویض اختیار به پائین‌ترین سطوح سازمان است، فرایند تصمیم‌گیری باید از درجه بالای عدم تمرکز برخوردار باشد و افراد با گروه‌های کاری نیز باید مسئول یک قسمت کامل از فرایندهای کاری باشند (مشهدی و همکاران، ۱۴۰۰). توانمندسازی کارکنان، مهم‌ترین تلاش مدیران در نوآوری و نوآفرینی، تمرکززدایی و حذف دیوانسالاری در سازمان‌ها است، توانمندسازی باعث می‌شود تا مدیران و سازمان سریع‌تر و بدون اتلاف منابع به اهداف خود نائل شوند. توانمندی موجب می‌شود تا کارکنان، سازمان و شغل را از آن خود تصور کنند و از کار کردن در آن به خود افتخار کنند، بدون توانمندی مدیران و کارکنان سازمان‌ها نمی‌توانند درازمدت کامیاب باشند (افتخاری، ۱۳۹۸). توانمندی موجب درگیر شدن مؤثر، افزایش انگیزش و رضایت کارکنان و باعث تشویق آنان به ماندن در سازمان، تعهد و وفاداری نسبت به سازمان و درنهایت حرکت سازمان به سمت تعالی می‌شود (جعفری، ۱۴۰۰).

یکی از نتایج گسترش سریع کووید-۱۹ تغییر قابل توجهی در شیوه‌های غالب زندگی اجتماعی و ارتباطات بوده است. تحت رژیم اتخاذشده در طول همه‌گیری، تجارت، علم، رویدادهای فرهنگی، مدیریت و آموزش به صورت آنلاین حرکت کرده‌اند (سولکوفسکی و همکاران^۱، ۲۰۲۰). دولت‌ها برای حفظ استانداردهای آموزشی، تحصیل از راه دور را اجباری کردند. معلمان و دانش‌آموزان در مقطع ابتدایی کمترین تماس عملی را با این روش‌های پیشرفته داشته‌اند. اگر به اکثر تحقیقات آموزش از راه دور نگاه کنید، متوجه خواهید شد، هنگامی که آموزش از راه دور اجباری در مدارس ابتدایی اجرا شد، مربیان مدارس ابتدایی با مشکلات قابل توجهی مواجه شدند معلمان موظف‌اند در غیاب آموزش قبلی، خود را از نو اختراع کنند. معلمان از نظر عاطفی یا شناختی برای به کارگیری تکنیک‌های جدید آماده نبودند زیرا فاقد آمادگی بودند. از سوی دیگر، اکثریت قریب به اتفاق دانش‌آموزان آن‌ها هیچ تجربه قبلی با آموزش از راه دور نداشتند (ساجی کاموتوا و همکاران^۲، ۲۰۲۲).

یادگیری الکترونیکی شامل استفاده از فناوری به عنوان یک روش آموزشی و استفاده از روش‌های سنتی در زمینه ارتباطات آنلاین جدید است. در طول همه‌گیری آموزش الکترونیکی، آموزش مستقل از معلمان، صرفاً به صورت آنلاین اتفاق می‌افتد و تغییرات جدی در الگوهای سنتی ارتباط معلم - دانش‌آموز تحمیل می‌کند (سولکوفسکی، ۲۰۲۰). با رواج فناوری اطلاعات، کاربرد فناوری در تدریس اهمیت بیشتری پیدا کرده است. از تولید اولیه فیلم حرفه‌ای، استفاده از نرم‌افزارهای طراحی تا کلاس‌های درس آنلاین امروزی. فناوری به عنوان بخش جدایی‌ناپذیر از آموزش به شمار می‌رود (مین و همکاران^۳، ۲۰۲۲). یادگیری آنلاین روشی جدید برای آموزش و یادگیری از طریق

1. Kulikowski at al
2. Shagiakhmetova et al
3. Min at al

دستگاه‌های الکترونیکی، به‌ویژه اینترنت، در ارائه یادگیری است (آندریانی^۱، ۲۰۲۱). آموزش، یک فعالیت هیجانی است و به کمک هیجانات مثبت تقویت می‌شود و معلمان موفق با نمایش راستین اشتیاق خود به آموزش، در افزایش اشتیاق فراگیران به یادگیری، نقش مؤثر بازی می‌کنند (سواری و همکاران، ۱۳۹۹). آموزش فرآیندی از تغییر رفتار و رشد است که به‌طور مداوم در هر مرحله از زندگی اتفاق می‌افتد (برونتی^۲، ۲۰۲۰). هر فرآیندی که موجب ارتقای توانمندی نیروی انسانی متناسب با نوع کار و فعالیت گردد، فرآیندی سرمایه‌زا می‌باشد که نتیجه آن به‌طور مستقیم در کیفیت و کمیت سازمان ظاهر می‌شود، آموزش فرآیندی است که این نقش محوری را عهده‌دار است (هاشمی پور پتکوئی و همکاران، ۱۳۹۹). آنچه وجه تمایز این پژوهش با پژوهش‌های قبلی است توجه به نظر اساتید و معلمان خبره در تسلط به شیوه‌های نوین تدریس فضای مجازی به خصوص در شرایط همه‌گیری کووید ۱۹ است. پژوهش در زمینه توانمندسازی در تحقیقاتی چند در داخل کشور مورد بررسی قرار گرفته است، از آن جمله می‌توان به پژوهش‌های صمدی (۱۴۰۰)، حسینی (۱۳۹۹)، سجادی (۱۳۹۹)، جمالیپور (۱۳۹۸)، جعفرپور (۱۳۹۸)، حمودی (۱۳۹۸)، خدا ویسی و همکاران (۱۳۹۸) اشاره نمود. این تحقیقات به طراحی الگوی توانمندسازی معلمان بر مبنای سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، رابطه بین توانمندی معلمان تربیت بدنی با انگیزه‌های ورزشی دانش‌آموزان، بررسی رابطه شکاف دیجیتالی و توانمندی معلمان مقطع ابتدایی، بررسی تأثیر آموزش ضمن خدمت بر توانمندی‌های روان‌شناختی با میانجی‌گری یادگیری سازمانی، بررسی تأثیر دوره‌های آموزش ضمن خدمت بر توانمندسازی معلمان مقطع ابتدایی، نقش راهبران آموزشی و تربیتی در توانمندسازی معلمان، توسعه حرفه‌ای معلمان با استفاده از فضای مجازی پرداخته‌اند. همچنین در تحقیقات خارجی پژوهش‌های متعددی در زمینه توانمندی معلمان انجام گرفته است که از آن جمله می‌توان به تحقیق ما و همکاران^۳ (۲۰۲۱)، هازل و همکاران^۴ (۲۰۲۰)، کلیا و همکاران^۵ (۲۰۲۰)، هانی شاو^۶ (۲۰۲۰)، کاترین و همکاران^۷ (۲۰۱۹)، فیززو و همکاران^۸ (۲۰۱۸)، اشاره نمود.

در این تحقیقات به بررسی رابطه بین توانمندسازی روان‌شناختی، سرمایه روان‌شناختی، توانمندسازی در زنجیره ارزش، چارچوب مفهومی برای توانمندسازی، ارتباط توانمندسازی معلمان و تعهد حرفه‌ای آنان، ویژگی‌های اندازه‌گیری شاخص توانمندسازی، تأثیر تسهیم دانش بر توانمندسازی روان‌شناختی مورد توجه محققین بوده است. با این وجود هیچ‌کدام از تحقیقات داخلی و خارجی نتوانسته است خلاء توانمندی معلمان در استفاده از شیوه‌های نوین تدریس فضای مجازی را آشکار نماید. بر این اساس هدف از این پژوهش پاسخ به این سؤال اصلی است که راهکارهای ارتقای سطح توانمندی معلمان جهت استفاده از شیوه‌های نوین آموزش در فضای مجازی کدام است؟

1. Andriani
2. Andriani
3. Ma, Zhou, & Liu
4. Hazel et al
5. Celia Karpa et al
6. Honey Shwe et al
7. Kathryn et al
8. Feiz et al

روش پژوهش

در این پژوهش از تحلیل مضمون استفاده گردید. تحلیل مضمون یک روش پژوهش کیفی است که برای شناسایی، تحلیل و تفسیر الگوهای معنایی داده‌های کیفی استفاده می‌شود. این روش، بین دو قطب عینی و ذهنی قرار می‌گیرد. تحلیل مضمون کیفی را می‌توان روش پژوهشی برای تفسیر ذهنی محتوایی داده‌های متنی از طریق فرایندهای طبقه‌بندی نظام‌مند، کدبندی و تم‌سازی با طراحی الگوهای شناخته‌شده دانست. این روش به پژوهشگران اجازه می‌دهد اصالت و حقیقت داده‌ها را به گونه ذهنی، ولی با روش علمی تفسیر کنند. مسیر حرکت در تحلیل مضمون کیفی بیشتر از متن به سمت بیرون کشیدن مقولات و سپس ایجاد مدل‌ها و نقشه‌های مفهومی است. تحلیل مضمون کیفی عمدتاً استقرایی شمرده می‌شود که با مراجعه مستقیم به داده‌ها می‌کوشد به نوعی با نظریه خاصی شروع به خواندن متن و سپس تحلیل آن می‌کند. مقوله‌های اصلی و فرعی منتج از تحلیل مضمون از طریق کدگذاری انجام می‌شود. کدگذاری در تحلیل مضمون بر اساس مفاهیم و معانی موردنظر و عملیاتی نمودن متغیرها صورت می‌گیرد؛ بنابراین، پژوهشگر به پالایش مفاهیم می‌پردازد و ارتباط موجود میان مفاهیم را به دست می‌آورد و از طریق کدگذاری با طبقه‌بندی مفاهیم موردنظر، به عملیاتی نمودن بررسی محتوا دست می‌یابد. در روش تحلیل مضمون، کدگذار به دنبال شناخت مضامین و مقوله‌های زیر بنایی است. مضمون‌ها پرارزش‌ترین واحدهایی هستند که در تجزیه و تحلیل مضمون باید مدنظر قرار گیرند و منظور از مضامین معنای خاصی است که از یک کلمه یا جمله یا پاراگراف مستفاد می‌شود. مقوله‌ها دارای فضای مفهومی وسیع‌تری نسبت به واحدها می‌باشند، لذا موفقیت تحلیل محتوا به داشتن مقولاتی درست و سپس واحدهاست.

جامعه این پژوهش در بخش کیفی، استاتید و خبرگان مدیریت آموزشی و معلمان شهر کرمانشاه بودند. روش نمونه‌گیری در این پژوهش از نوع نمونه‌گیری پژوهش‌های کیفی می‌باشد و با استفاده از روش‌های نمونه‌گیری هدفمند و گلوله برفی و شاخص اشباع نظری نسبت به نمونه‌گیری از جامعه پژوهش اقدام شد. به این منظور، با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند، چند نفر از معلمان و خبرگان حوزه‌ی مدیریت آموزشی شناسایی و مورد مصاحبه قرار گرفتند و در روش گلوله برفی از افرادی که مورد مصاحبه قرار گرفته بودند خواسته شد سایر افرادی را که در وضعیت مشابهی هستند و می‌توانند اطلاعات بیشتری ارائه بدهند، معرفی کنند و از آنها نیز مصاحبه به عمل آمد. این کار تا زمانی که محقق دریافت که اطلاعات دریافتی تکراری می‌باشند و به اطلاعات بیشتری نخواهد رسید ادامه پیدا کرد که اصطلاحاً در پژوهش‌های کیفی به آن شاخص اشباع نظری گفته می‌شود. برای حصول اطمینان از روایی ابزار در پژوهش و به منظور اطمینان خاطر از دقیق بودن یافته‌ها از دیدگاه پژوهشگر، از نظرات ارزشمند اساتید آشنا با این حوزه و متخصصان دانشگاهی که در این حوزه خبره و مطلع بودند استفاده شد. همچنین به‌طور هم‌زمان از مشارکت کنندگان در تحلیل و تفسیر داده‌ها کمک گرفته شد.

در این تحقیق برای ارزیابی و افزایش روایی و پایایی که معادل با استحکام علمی یافته‌ها در پژوهش کیفی است به روش پیشنهادی لینکن و کوبا استناد و برای تأمین اعتبار و مقبولیت داده‌ها از روش درگیری دائمی و مستمر استفاده شد. در طول مطالعه، روش‌هایی برای اطمینان از صحت و پایایی داده‌ها و مفاهیم محوری استخراج گردید. با توجه به مراحل و فرایندهای گفته شده در بالا تعداد ۱۲ نفر از اساتید مدیریت آموزشی مورد مصاحبه‌های باز قرار گرفتند. اگرچه از مصاحبه دهم داده‌های گردآوری شده به اشباع نظری رسیدند اما جهت اطمینان بیشتر مصاحبه‌ها تا نفر دوازدهم ادامه پیدا کردند.

یافته های پژوهش

برای پاسخ به این سؤال که راهکارهای ارتقای سطح توانمندی معلمان جهت استفاده از شیوه‌های نوین آموزش در فضای مجازی کدام است؟

اطلاعات جمع آوری شده از مصاحبه‌ها مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. مصاحبه‌شوندگان در این پژوهش ۱۲ نفر از اساتید و معلمان مسلط به شیوه‌های نوین تدریس فضای مجازی بودند که در دامنه سنی ۲۰ تا ۶۰ سال قرار داشتند. در آنالیز مصاحبه‌ها، مفاهیم اصلی از دل جملات ابراز شده توسط سوژه‌ها بیرون کشیده شد و در قالب مفهومی تقلیل یافته بیان شد، در نتیجه ۱۵ مضمون پایه حاصل شد، در مرحله بعد با تامل در مضامین پایه مضامین متشابه و مرتبط شناسایی شد. این مفاهیم بر اساس اشتراکات، تشابهات و همپوشی معنایی در قالب ۵ مولفه تحت عنوان مضامین سازمان دهنده ادغام گردید. در ارتقای توانمندی معلمان ۵ مؤلفه (شایستگی سواد اطلاعاتی، شایستگی برقرار ارتباط و همکاری، شایستگی تولید محتوای الکترونیکی، شایستگی‌های امنیتی و بهداشتی و شایستگی حل مسئله) تأثیر گذار بودند.

جدول ۱. کدگذاری مضامین فراگیر

مضمون پایه	مضامین سازمان دهنده	مضامین فراگیر
مرور، جستجو و فیلترینگ داده‌ها، اطلاعات و محتوای الکترونیکی	شایستگی سواد اطلاعاتی	مضامین فراگیر
ارزیابی داده‌ها، اطلاعات و محتوای الکترونیکی		
مدیریت داده‌ها، اطلاعات و محتوای الکترونیکی		
تعامل از طریق فن‌آوری‌های الکترونیکی	شایستگی برقراری ارتباط و همکاری	مضامین فراگیر
به اشتراک‌گذاری اطلاعات و محتوا از طریق فن‌آوری‌های الکترونیکی		
همکاری با همکاران و دانش‌آموزان از طریق فن‌آوری‌های الکترونیکی برای ساخت منابع و دانش		
ایجاد و ویرایش محتوای الکترونیکی در قالب‌های مختلف (اسناد متنی، گرافیک، تصاویر، ویدئو، موسیقی)	شایستگی تولید محتوای الکترونیکی	مضامین فراگیر
تلفیق و بازتعریف محتوای الکترونیکی		
رعایت حق کپی‌رایت	شایستگی‌های امنیتی و بهداشتی	مضامین فراگیر
حفاظت از داده‌های شخصی و حریم خصوصی		
حفاظت از سلامت جسمی، روانی در برابر خطرات ناشی از استفاده از فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات		
افزایش توانایی برای درگیر شدن در پردازش شناختی برای درک و حل موقعیت‌های مشکل‌ساز	شایستگی حل مسئله	مضامین فراگیر
آمادگی برای درگیر شدن در موقعیت‌های مشکل‌ساز به منظور استفاده از پتانسیل فکری خود		
استفاده خلاقانه از فن‌آوری‌های الکترونیکی		
شناسایی خلأهای فضای مجازی در یاددهی		

بحث و نتیجه گیری

این پژوهش با روش تحلیل مضمون با مقیاس ارتقای سطح توانمندی معلمان ابتدایی با استفاده از شیوه های نوین تدریس در فضای مجازی انجام شد. و مضمون فراگیر اصلی که ارتقای سطح توانمندی بود خود از ۵ مضمون سازمان یافته شایستگی سواد اطلاعاتی، شایستگی برقراری ارتباط و همکاری، شایستگی تولید محتوای الکترونیکی، شایستگی های امنیتی و بهداشتی و شایستگی حل مسئله برخوردار هستند که خود از مضامین پایه معتبر و مورد اعتبار تشکیل شده اند (جدول ۱) تا کنون تحقیقی در مورد راهکارهای ارتقای سطح توانمندی معلمان ابتدایی با استفاده از شیوه های نوین تدریس در فضای مجازی که تا این اندازه به جزئیات پرداخته و از نظر روش شناسی و زاویه دید اصولی، جامع و کامل باشد انجام نشده بود، لیکن نتایج این پژوهش تا حدودی با یافته های حاصل از پژوهش های دیگران از جمله صمدی (۱۴۰۰)، حسینی (۱۳۹۹)، سجادی (۱۳۹۹)، جمالپور (۱۳۹۸)، جعفرپور (۱۳۹۸)، حمودی (۱۳۹۸)، خدا ویسی و همکاران (۱۳۹۸)، ما و همکاران (۲۰۲۱)، هازل و همکاران (۲۰۲۰)، کلیا و همکاران (۲۰۲۰)، هانی شاو (۲۰۲۰)، کاترین و همکاران (۲۰۱۹)، فیزز و همکاران (۲۰۱۸)، همسو می باشد.

در دنیای امروز، نیروی انسانی باانگیزه و توانمند مهم ترین شاخص های برتری یک سازمان نسبت به سازمان های دیگر هستند؛ بنابراین، کلیه فعالیت ها در راستای راستای توانمندسازی منابع انسانی از اهمیت ویژه ای برای موفقیت یک سازمان برخوردار است. بدون شک وجود نیروهای با توانمندی بالا و دارای قابلیت مؤثر موجب می شود تا تعلیم و تربیت افراد بهتر صورت گیرد و زمینه برای شکوفایی استعداد های افراد جامعه و به تبع آن توسعه جامعه فراهم شود. در دنیای پررقابت حاضر سازمان به خصوص سازمان های آموزشی نیازمند تغییر هستند و باید مدیران و معلمان راه های استفاده از مزایای خلاقیت و نوآوری را یافته و بستر مناسب به منصف ظهور رساندن قابلیت های انسانی را فراهم نمایند، بنابراین سازمان های آموزشی نیازمند منابع فکری، توان ذهنی و ظرفیت بالقوه منابع انسانی هستند. از این رو توانمندی منابع انسانی آموزش و پرورش ضروری است. توانمندی در سازمان های آموزشی از اهمیت بیشتری نسبت به سایر سازمان ها برخوردار است، زیرا آموزش و پرورش نهادی فراگیر، پویا و اثرگذار بر رفتارها و هنجارهای آحاد جامعه است. قرن ۲۱ عصر پیشرفت و تکنولوژی در حوزه های گوناگون می باشد، کاربرد تکنولوژی در زندگی روزمره عصر حاضر و دستیابی به نیازهای زندگی بشر را بر آن داشته که همواره در تکاپوی آسایش و آرامش چون کیمیاگران در جستجوی دانش باشد. با پیشرفت تکنولوژی و با ورود فناوری اطلاعات و ارتباطات بسیاری از حوزه های زندگی بشر دچار تحول اساسی شده است و آموزش و پرورش نیز از این قاعده مستثنا نخواهد بود. همگام با تغییرات همه جانبه علم و فناوری، آموزش نیروی انسانی در نهادهایی همچون آموزش و پرورش به منظور ارائه خدمات بهتر نیز، مستلزم تغییر رویکرد است. نوع، نحوه، شرایط، ابزار و اهداف در فرایند آموزش به سرعت در حال تغییر است و سازمان آموزش و پرورش به عنوان سازمان بنیادین در عرصه پیشرفت جامعه باید به طور مداوم آنچه نیاز مخاطبان بر آن متمرکز است را پایش نموده و سعی در سازگاری و همراهی با آن نماید. نیروی انسانی مهم ترین رکن یک سازمان است و موفقیت یا عدم موفقیت سازمان ارتباط تنگاتنگی با عملکرد کارکنان آن دارد.

منابع انسانی اساس هر سازمان را تشکیل می‌دهد و به عبارت دیگر توانمندی نیروی انسانی شایسته موجب ایجاد مدرسه‌ای شایسته و مدرسه شایسته موجب ایجاد آموزش و پرورش مناسب و تربیت صحیح موجب ایجاد جامعه‌ای شایسته خواهد شد. بررسی‌ها نشان می‌دهد که شناسایی شایستگی‌های سرمایه انسانی و طراحی نظام توسعه و توانمندسازی بر اساس آن نقش اساسی در ارتقای کیفیت و افزایش اثربخشی نظام‌های آموزشی به‌ویژه مدارس دارد. توانمندسازی منابع انسانی راهبرد توسعه و شکوفایی سازمانی است، یکی از بسترهای لازم برای توانمندسازی معلمان شناخت ویژگی‌ها و توانمندی‌های معلمان و موانع موجود در مسیر رشد حرفه‌ای آنان است، کوئین و اسپریتیزر^{۱۱} معتقدند که توانمندی کارکنان می‌تواند مزیت رقابتی به یک سازمان بدهد؛ سیاست‌گذاری وزارت آموزش و پرورش می‌تواند در راستای نیل به رسیدن معلمان توانمند که سکان هدایت کلاس و تربیت دانش آموزان این سرزمین را به عهده دارند بسیار موثر باشد. چالش مهمی که نظام آموزش و پرورش ایران با آن مواجه شد، بیماری کووید ۱۹ بود، همه‌گیری این بیماری در دنیا باعث شد تا نقاط ضعف معلمان در استفاده از فناوری‌های جدید به‌وضوح مشخص شود. عدم شناخت کافی از فناوری اطلاعات و ارتباطات، عدم آشنایی به شیوه‌های نوین تدریس فضای مجازی کلاف سردرگمی در این بحران ایجاد نمود که درجه اول آسیب آن متوجه معلمان به‌خصوص معلمان مقطع ابتدایی شد. در این راستا برای مدیران مسئولیت جدیدی ایجاد شد که توانمندسازی معلمان متناسب با شرایط صورت گیرد و متناسب با شرایط استفاده از فضای مجازی افزایش و ارتقاء یابد تا بتوان به مدل تدریس اثربخش در فضای مجازی توجه نمود.

این پژوهش نیز همانند دیگر پژوهش‌ها دارای محدودیت بوده است که در تعمیم نتایج باید آن را مد نظر قرار داد، از مهم‌ترین محدودیت‌های این پژوهش که از ویژگی‌های خاص علوم انسانی است، تأثیر متغیرهایی است که کنترل آن‌ها از دسترس پژوهشگر خارج است. همچنین بر مبنای نتایج این پژوهش می‌توان پیشنهادهای ارائه نمود، انجام پژوهش حاضر با همین عنوان در مقاطع دیگر و مقایسه نتایج آن با تحقیق حاضر، انجام پژوهش حاضر با همین عنوان از دیدگاه مدیران مدارس و همچنین انجام پژوهش حاضر بر مبنای مؤلفه‌های آینده‌پژوهی در الویت کار محققین قرار گیرد.

منابع

- افتخاری، فرزاد. (۱۳۹۸). نقش میانجی توانمندسازی روان‌شناختی در تأثیر رهبری مثبت‌گرا برای اعتماد سازی سازمانی (مورد مطالعه معلمان مدارس کاشان)، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه کاشان.
- جعفری، محمد. (۱۴۰۰). بررسی راه‌های توانمندسازی روان‌شناختی و رابطه آن با مدیریت دانش کارکنان فرماندهی انتظامی استان مازندران، ۲۳-۴۲.
- جعفرپور، ادریس. (۱۳۹۸). بررسی تأثیر دوره‌های آموزش ضمن خدمت بر توانمندسازی معلمان مقطع ابتدایی شهرستان بندر خمیر در سال تحصیلی ۱۳۹۷/۱۳۹۸، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، گرایش آموزش و بهسازی منابع انسانی، موسسه آموزش عالی تابناک.
- جمالپور، بیژن. (۱۳۹۸). بررسی تأثیر آموزش ضمن خدمت بر توانمندی‌های روان‌شناختی با میانجی‌گری

یادگیری سازمانی کارکنان سازمان آب و برق خوزستان، پایان نامه کارشناسی ارشد، رشته مدیریت دولتی، دانشگاه پیام نور واحد شاهین شهر اصفهان.

حسینی، سیده سبا. (۱۳۹۹). رابطه بین توانمندی معلمان تربیت بدنی بانگیزه‌های ورزشی دانش‌آموزان، رساله دکترای، رشته تربیت بدنی، دانشگاه اصفهان.

حمودی، عبدالله. (۱۳۹۸). نقش راهبران آموزشی و تربیتی در توانمندسازی معلمان دوره ابتدایی استان خوزستان، پایان نامه کارشناسی ارشد، رشته مدیریت آموزشی، دانشگاه فرهنگیان پردیس شهید چمران تهران.

خداویسی، سارا، سراجی، فرهاد. (۱۳۹۸). توسعه حرفه‌ای معلمان با استفاده از فضای مجازی، مقاله پدیدارشناسانه معلمان شهر همدان، مقاله علمی - پژوهشی، دانشگاه بو علی سینا همدان.

سجادی، سیده نرجس. (۱۳۹۹). بررسی رابطه شکاف دیجیتالی و توانمندی معلمان مقطع ابتدایی در شهر چابهار، پایان نامه کارشناسی ارشد، رشته تکنولوژی آموزشی، دانشگاه بین‌المللی چابهار.

سواری، کریم، فرزادی، فاطمه. (۱۳۹۹). هیجان‌های معلم و رویکردهای آموزش، فصلنامه تعلیم و تربیت.

صمدی، علیرضا. (۱۴۰۰). طراحی الگوی توانمندسازی معلمان استان آذربایجان غربی بر مبنای سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، رساله برای دریافت درجه دکترای، رشته مدیریت آموزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن.

مشهدی، حمیدرضا، محمدزاده بنی طرفی، مهدی، محمدزاده، قاسم. (۱۴۰۰). بررسی تأثیر معنویت بر توانمندسازی حرفه‌ای معلمان، پژوهش در آموزش معارف و تربیت اسلامی، ۱(۳)

هاشمی پور پکتوئی، اسماعیل، خورشیدی، عباس، محمد خانی، کامران، محمد داوودی، امیرحسین، ناظم، فتاح. (۱۳۹۹). ارائه الگوی اثربخشی آموزش‌های ضمن خدمت مدیران دوره ابتدایی آموزش و پرورش استان هرمزگان، مجله علوم روان‌شناختی، ۱۹ (۹۰)، ۷۴۵ - ۷۵۴.

هاشمی مجومرد، سید علیرضا. (۱۴۰۰). بررسی نقش توانمندی‌های فردی در هیجان‌های تدریس معلمان ابتدایی، پایان نامه کارشناسی ارشد، رشته برنامه‌ریزی درسی، دانشگاه یزد.

Davood Feiz, Mahdi Dehghani Soltani & Hossein Farsizadeh. (2017). The effect of knowledge sharing on the psychological empowerment in higher education mediated by organizational memory, *Studies in Higher Education*.

Hazel Malapita, Catherine Ragasaa, Elena M. Martinezb, Deborah Rubinc, Greg Seymoura, Agnes Quisumbing. (2020). Empowerment in agricultural value chains: Mixed methods evidence from the Philippine. *Journal homepage: www. elseveir. com. Journal of rural studies* 76, p240-253.

Honey Shwe Sin San Mg and Khin Mar Ni , (2020) . relationship between teachers' empowerment and teachers' professional commitment , *j. myanmar acad. arts sci. vol. xviii. no.*

Kathryn M. Yount, Yuk Fai Cheong , Lauren Maxwell , Jessica Heckert , Elena M. Martinez . (2019) - Measurement Properties of the project - level womens empowerment in agriculrure index . *Journal homepage : www.elseveir . com. word Development* 124 , 104639 .

- Konrad Kulikowski, SylwiaPrzytuła ,ŁukaszSułkowsk (2021) , E-learning? Never again! On the unintended consequences of COVID-19 forced e-learning on academic teacher motivational job characteristics, RESEARCH ARTICLE, accepted: 14 February 2021,Revised: 6 January 2021, received: 31 July 2020.
- Katia Brunetti, (2020). Motivation: the essential characteristic of a leader teacher Bronte English / Spanish, July 31.
- Li Min, Ge Bin,.(2021). Online teaching research in universities based on blockchain, received: Education and Information Technologies,Education and Information Technologies.
- Minzilya N. Shagiakhmetova , Elena V. Bystritskaya , ServetDemir , Roman A. Stepanov , Elena E. Grishnova , Nina I . Kryukova , (2022) . Primary Teachers Difficulties Related to Compulsory Distance EducationDuringCOVID-19,CONTEMPORARYEDUCATIONALTECHNOLOGY14(2),ep357,
- Ma , L , Zhou , F , & Liu , H . (2021) . Relationship Between Psychological Empowerment and the Retention Intention of Kindergarten Teachers : A Chain Intermediary Effect Analysis , Frontiers in psychology , 12 , 248 .
- Nur Emilia Andriyani, DekaSetiawan, Erik Aditiasmaya.)2021.(Elementary School Students' Learning Motivation in GemiringLor Village during OnlineLearning,Eduasisjournal: jurnalPendidKanDasar.3)1(, 1-10.